

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknél két hasábos petit sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedmény. Nyilttér sora 30 fillér.

Feladvós szerkesztő:

Laptulajdonos:

Dr. DONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor negyedévre 3 kor.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

A magyar közgazdaság önállósága.

Hivatalos kijelentések szerint Magyarország és Ausztria közgazdaságilag egymásra vannak vagy volnának utalva. Egymás nélkül semmitse jelentjük, erőnk szétforgácsolódna, gyenge lábon járunk, míg egymással karöltve haladva rengeteg hasznokat húzunk, gazdagodunk, vagyonosodunk és a nagyhatalom szerepét játszzuk. Szóval: egymást kell támogatnunk, kiegészítenünk, segítyeznünk, hogy összességben, végeredményképp kiváló, két állam jólétét, boldogulását előmozdító dolgokat alkossunk.

Csakugyan így van, ha osztrák szemüvegen át nézzük a viszonyokat, kétséget nem szenved az a tény, ha Ausztria mérlegeli a dolgok mibenállását. Mert Lajlán túli szomszédaink vannak oly egoisták, annyira szeretik és kedvelik magukat, hogy nagyobb fej-törés nélkül is belátják, miképp nekik, igenis szükségük van reánk; mindamellett egyre azt hajtogatják, hogy a közgazdasági együttműködés keretében általában gondoskodnak rólunk. Oly látszatot adnak a közösségnek, mintha teljesen nélkülözhetnének minket, de merő jóindulatból, testvéri szeretetből és végletes optimizmusból Magyarországot mellettük és velük haladni nagykegye-

sen megengedik, hogy a mi gyámoltalan, szegény és önállóságra képtelen közgazdaságunk hathatósan fellendülhessen.

Ez az érem égyik oldala. A másik oldala bezeg egészén mást, sőt amazzal homlokegyenest ellenkezőt mutat.

Nekünk egyáltalán nem telik örömmünk az Ausztriával való közgazdasági együttműködésben, sőt szívünk mélyéből kívánnók, hogy — ha az osztrákok balra haladnak — mi jobbra fordulhassunk. Hő óhajtatunk lenne e közönség megbontása és tán még imádságunkba is fogadnók és foglalnók a sógorokat, ha odahatni iparkodnának, hogy tőlünk elszakadjanak. No, de eddig még csak utópia. Ők csak nagy hangon szónokolnak a különválásról, egyre hangoztatják, hogy könnyebben lélegezzenek, ha tőlünk megszabadulnának, azt hajtogatván, hogy mi alattomban minden idegszálunkkal ragaszkodunk hozzájuk, holott alapjában véve úgy van, hogy ők kapaszkodnak belénk. Ez is olyan »fogtam törököt, de nem enged« féle. Az osztrákok fujnak, tajtékznak, hogy elszakadni akarnának tőlünk, de mi beléjük csimpaszkodunk, pedig oly görcsösön kapaszkodnak kabátunk végébe, hogy szinte el kellene metszeni ruhánkat, ha kezük ügyéből akarunk kikerülni.

Holmi hús esztendőre akarnak velük odaát némelyek a kiegyezést megcsinálni, de ne adj Isten, hogy valaki azt merné hinni, az ő érdekében, ha-

nem tisztán a mi kedvünkért. Érdekes és jól megjegyzendő, hogy a hús esztendőre való kiegyezés terve a hangadó és illetékes körök óhaja, míg az elszakadást áhítozók azok, kiket az egész világ minden befolyást nélkülöző krakéleknek ismer.

Akárhogy van, akármint van, bármennyire csújják és csavarintsák a dolgokat, mi egyet szeretnénk, egyet óhajtanánk s ez a közgazdasági függetlenség, mert az ég jóvoltából már olyan fokon és polcon vagyunk, hogy el tudunk bízni magunkkal és saját lábunkon, de meg fokozatosan erősödünk, ha nem volnának mögöttünk és mellettünk olyan hátramoszdítók, mint kedves szomszédaink, kik a mi bőrünkön élőködnek, a mi vérünket szípolozzák.

Csakhogy nem igen vannak oly kilátásaink, hogy a nagy lidércnyomástól, mely lélegzetünket elfojtja, egyhamar megmenekülhessünk; még sokáig béklyóba leszünk szorítva, akárhogy tudnánk, akarnánk előre menni, lehetetlennek, mert a mit produkálunk, abból nekünk vajmi kevés marad, frissiben elszedik, bezsebelik az osztrákok, a kik annyiszor megvergetik a vállunkat, megzirogatják arcunkat és közben a mit csak lehet, eloroznak tőlünk — merő szeretetből és jóindulattal.

Tartsa meg az Isten jó sokáig őket.

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA

A lelkiismeret.

Az aranycsináló a város végén lakott egy várszerű, tornyos házban. A ház különös építmény volt. Földszintjén nem voltak sem ablakok, sem ajtók, csak emeletnyi magasságban volt bevagva a vastag kőfalakba néhány szelelő lyuk és egy alacsony, széles vasajtó. A szelelő lyukakat is vasosarak fedték s a házba csak úgy lehetett bejutni, ha előbb felülről leeresztették az összecsuksukható és kinyitható keskeny falépcsőt.

A különös építmény ó-német fedeléből messze kiugrott egy karcu torny, amelynek fedele nem volt hanem vízszintes ajtóval záródott. A torny tetejét korlátok szegélyezték s e korlátok mögött gyakran feltűnt a különös ház lakója, az aranycsináló.

A városban sok titokzatos dolgot beszéltek az aranycsinálóról. Biztosan tudják, hogy összeköttetése ben van az alvilági szellemekkel, akik a föld megolvadt méhéből vedrekben hozzák föl neki a folyó aranyát, amelyet aztán ő kemény érzékű dolgoz fel.

Az aranycsináló mindezekről a mesékről tudott és mosolygott.

— Az emberek ostobák! — mondotta valakinek és ez a valaki a lánya volt.

A rut arczu, savó zöld szemű aranycsinálónak ugyanis gyönyörű szép lánya volt. Aranyhaja volt a leányának, égszínkék szeme és hajnalpiros arca.

— Gertrud, — mormolta eltűnődve az aranycsináló — ma mennyt osztottál ki az ostoba emberek között?

— Tíz aranyat! — felelte a leány.

— Jól van! Holnap ugyanannyit adhatsz.

Az aranycsináló leánya boldogan ugrott az atya nyakába és megcsókolta annak permazenszerű, sárga arcát.

— Oh, milyen jó is vagy te édes, bölcs apám!

II.

Hánesz, az aranycsináló közönséges uzsorás volt. Évek hosszú soron át csalta, lopta a könyelmű embereket s mikor már annyi vagyont harcolt össze, hogy akár száz embert is gazdagú tudott volna tenni belőle, visszavonult. Az öregsége is kényszerítette már a pihenésre.

És Hánesz, az aranycsináló az ország másik végébe költözött, a várszerű tornyos házba, amelyet saját tervrajza után építtetett fel.

Itt, nagy magányosságban, a tétlen-

séget malmában az aranycsinálót különös érzések fogták el. Az aranycsináló minden fenntartás nélkül alapította meg önmagáról:

— Közönséges örmény gazember vagyok s ha nem a saját bőrömről volna szó, hát egyszerűen fölakasztanám magamat.

E önbeismerés nyomán az aranycsináló önkénytelenül filozófálni is kezdett:

— Sohse jutok a szentek társaságába, — sóhajtottá őszinte buval és borzadva gondolt a számára egyedül lehetséges földöntuli kvártélyra, a pokorra.

Ez a gondolat már szinte beteggétette. A poklot nagyon kényelmetlen helynek ítélte. Gyermekekorából emlékezett egy képre, amely apjának, a szent és jámbor örmény kocsmárosnak hálószobáját díszítette. Ez a kép a poklot ábrázolta. Jajgató emberek süttek ott nyáron, vagy főttek nagy üstökben. Az aranycsinálónak lüdbőrös lett a háta, ha erre gondolt és elhatározta, hogy rászedi a pokol fejedelmét, Belzabubot, aki nagy könyvében már bizonyára nyilvánítja őt.

Pénzzel mindent el lehet érni — gondolta Hánesz és számításokat csinált. Kiszámította, hogyha minden nap tíz aranyat jótékony célra ad, ez éppen öriás

* **A válság.** Széll Kálmán volt miniszterelnök kedden reggel érkezett Reichenau tülőlőhelyre, ahol Széchenyi Gyula grófot, a volt ő felsége személye körüli minisztert látogatta meg. Ugyancsak ekkor utazott el Reichenauba Körber dr. osztrák miniszterelnök. Széll, Körber és Széchenyi tanácskozása oly esemény, melynek a hatása a válságra már igen rövid idő múlva fog jelentkezni. — Arról értesülünk, hogy Széll Kálmán a válság megoldásában igen határozott jellegű szerepet vállalt. Második kihallgatásakor ajánlotta fel neki a király ezt a szerepet, és Széll rövid gondolkodási időt kért. Ezalatt érintkezett barátaival és politikai hűveivel. Tapasztalatairól beszámolt azon a kihallgatáson, melyet félhivatalosan nem közöltek. E kihallgatáson jelentette Széll a királynak, hogy készséggel működik közre a válság megoldásánál. — Azóta Széll folyton érintkezésben maradt a magyar politikusokkal, épp úgy, mint az osztrákokkal. Körber osztrák miniszterelnök és Wittek vasutügyi miniszter előbbi látogatásai Rátóton nem voltak egyszerű baráti látogatások. Sokkal fontosabb célú szolgáltak. Széll ezenkívül, Andrássy Gyula gróffal is érintkezett.

* **Az érettségi vizsga reformja.** Wlassics Gyula kultuszminiszter a minap felhívta az országos közoktatási tanácsot, hogy a folyó 1903—904 tanév első tennivalójául az érettségi vizsgálati szabályzat módosítására vonatkozó munkálatokat tűzze ki és ez irányú javaslatát neki mielőbbi mulassa be, amennyiben már a legközelebbi tanévvégi érettségi vizsgálatok megtartását az új szabályzat értelmében kívánja elrendelni. Ugyanez alkalommal arra is utasította a tanácsot a miniszter, hogy a középiskolai általános reformra vonatkozólag dolgozzon ki tervezetet, hogy az erre vonatkozó törvényhozás előintézkedéseket a maga részéről még a tanév folyamán megtehesse.

* **Az árvapénzek.** A vármegyékénél az összesítetten kezelt gyámpénztári pénzkészlet a törvény értelmében tudvalegőleg csak ingatlanra adható ki kölcsön vagy jó hitellel pénzintézeteknél helyezhető el. A törvény megfelelő szakaszai sehol nem engedik meg azt, hogy a pénzkészletet a gyámpénztár az adóhivatalban helyezze el és ennek dacára a belügyminiszter arról győződött meg, hogy legtöbbszörre mégis csak oda teszik a pénztárak készleteiket. Utasította tehát mai leirat-

ban az összes törvényhatóságokat, hogy gyámpénztári készleteiknek az adóhivatalba helyezést színtessék be, a régieket pedig vonják be fokozatosan.

A német császár vadászata.

A Duna oldal medrei által képzett szigeteken, melyek Mohácsnál kezdődnek és Dráva foknál végződnek, a közel 34 ezer hold erdőségben vasárnap óta vadászott a németek hatalmas császára II. Vilmos. A kék-fehér (nem mint a lapok kék-sárgának írták) udvari vonat délután 2 órákor pontosan beérkezett a császárral, honnan a kíséretével hajóra szállva Prokop fokra — és onnan Kocsin Karapán-csúrára ment. A zombori folyammérnökség egy kiküldött mérnöke vasárnap reggel a hajómenési irányában, mint pedig a kikötőknél — tekintettel a Duna alacsony víz állására — a folyam medrét átvizsgálta, nehogy valamely fatuskó, vagy törzs a hajót menésében akadályozza.

A császár a karapánjai vadászlatban szállt meg, mely Szántova közelében, a Konyicza fok mellett van. A Karapánjai pagony rendkívül bővelkedik nemes vadban és a szántovai sokasozt orvadászok nem egy remek példányt szoktak elejteni és értékesíteni. A császárt ez alkalommal sem hagyta el vadász szerencséje, naponta igen szép példányokat ejtett el, melyeknek aggancsaitak Berlinbe küldték. A vadászaton rendes vadászan kívül Nemegegy Akos főhercegi jószágigazgató és Daukoupil Adolf főhercegi fővadászmester kísérték és kalauzolták. A császár ilyenkor rendszeren rövidszűrű angol pipájára gyujt és szótlanul kíséri vezetőit. A császár 150 lépésnyire túl nem lép a vadra. Lőfegyvere 88-as német katonai fegyver — expresssel ellátva, robbanógolyóval. A mint a vad lőtávolba jő, — az udvari vadász megáll, a császár, miután születésénél fogva egyik karja rövidebb és a fegyvert bízton nem tarthatja — vadászának vállára esetleg egy arra a czélra alkalmas villaállványra illesztí fegyvert s így vezérbe a vadat, melynek sorsa ekkor már megvan pecsételve. Ha azelejett vad még él, nem egyszer a császár rántja ki vadász kését, hogy megadja a szegény páranak a kegyelem döfését. A császár fesztelenül társalog kíséretével és a vad elejtése alkalmával elem titkolt örömmel nem egyszer öröm unjongsába tört ki.

A magyarok iránti rokonszenvből sem csinált titkot, hanem azt, ahol csak teheti — kifejezi, dícséri és magasztalva szól hazafiságukról és jellemük erejéről. Nemegegy igazgatóhoz többször magyar szavakat intézett és utána mindig mosolyogva kérdezte, vajlon jó ejtette-e ki? A főhercegi uradalomban alkalmazott vadászokkal is beszédebe elegyedt és két vadászra vissza emlékezett, kik utolsó ítéleté alkalmával is kísérei voltak. Akkor a dályoki sokasozt viseletet mutatták be a császárnak, — míg most néhány diszruhás szántovai sokasozt leányt vezettek elő, — felesleges is talán említeni, — hogy a falu legszebb leányai voltak, és kitétek ruházatban magukért. A császár étkézése egyszerű, — a villányi vörös bort különösen megkedvelte. Ebéd után erős boksziart szí, utána pedig regalia mediát. Napközben még itt is fontos állami ügyeket intézett el, melyeket Berlinből pontosan érkező futárai hoztak és vittek. A császár nevének naponta kimerítő értesítést küldött vadász élményeiről.

A császár kísérete azon óhaját fejezte ki, hogy rész szeretne venni egy magyar halpaprikáson. A Sophie hajó személyzete az uradalom személyzetével a Duna partján a szabadban halpaprikást rendeztek, mely alkalommal nagy üstökben a hajó első kormányosa főzte a paprikást — melyet a turus csusza követett. A világosságot a hajó villanyos reflektora szolgál-

tatta, — míg a bort és pezsgőt a Duna gőzhajó-társaság igazgatósága ontotta.

A kíséretben levő Löwenfeld főhadisogédnek annyira izlett a magyaros étel, hogy intézkedésére melegített sapkájában a hatféle halból készült kitűnő paprikásból és tőrös csuszából azonnal a császárnak küldetett a vadászastélyba — el nem felejtve mellé tétetni zombori tőrőből, a mely szintén nagyon izlett. A császárnak rendkívül izlett a pompás halpaprikás és a zombori tőrő, elkérte a halpaprikás receptjét, — hogy azzal a császárnak kedvezkedhessen és felirattá a zombori tőrő bevásárlási forrását.

A császár vasárnap hajóra szállt és a köröserdőbe ment, hol misét hallgatott. Vissza menet, a hajó Bezdán mellett elment, mely alkalommal a parton egybegyűlt közönség zajosan éljenezte a császárt, ki a hajó fedélzetén állva viszonzta az üdvözlést.

A budai vadászlatban kedden nagy ebéd volt a császár tiszteletére, melyre Izabella főhercegnő a kíséretét is meghívta. A császár határozott kívánságára az ebéd alatt monostorszei tamburások játszottak, kik Latinovits Pál főispán intézkedésére érkeztek oda. A vadászlat előtt nagy népiünnepélyt rendeztek az este, — kupuzinai nemzeti viselőben husz pár tánczolt a császár előtt a monostorszei tamburások zenéje mellett lampionok és fállyák világításánál. A császár érdeklődéssel nézte a tánczot, a párokat mint pedig a tamburásokat megajándékozta.

Ez a zenekar hat év előtt egyszer már játszott ugyancsak a körserdei vadászlatban a császár előtt, — mely alkalommal a császár Izabella főhercegnőt csárdásra felkérte és tüzösen megfogatta a főhercegnőt és akkor kijelentette, hogy fiait megtaníttatja a csárdás tánczra. És a császár meg is tartotta a szavát, mert amily korrekult beszél Eitel Pricz magyarul, ép oly szépen lejtí is a csárdást, melyet Genedics tánczanitótól tanult.

A császár Buda nevű erdőrésztlenben réti sasra ment vadászni, mely alkalommal a sasok ébersége miatt a vadászat eredménytelen volt. E madarak lövése igen nehéz, mivel rendkívül óvatosak s csakis les helyről lehet őket megközelíteni.

Vadászat után a napot a császár a Körserdőben és a laskói pagonyban töltötte és szerdán reggel Izabella és Henrietta főhercegnőktől elbucuzva, hajón Karapán-csúrára visszament. Erdekes és figyelemreméltó politikai hirkering a fővárosi előkelő politikai körökben. Az a vélemény tartja ugyanis magát, hogy II. Vilmos német császár mostani bécsi látogatásának irányadó hatása lesz a magyar politikai válságra. A császár csak azért utazik Bécsbe, hogy a királlyal a magyar katonai kívánságok kérdéséről tárgyaljon. A baranyamegyei vadászat résznit ürügy, résznit pedig ok arra, hogy a császárnak alkalma legyen megismerkedni a magyar nép hangulatával. A császár ugyanis Németország külpolitikájára való szempontokból fontosnak tartja, hogy a magyar politikában tartó válság véget érjen. A megoldás tekintetében pedig jelentős a német politikára nézvést, hogy a monarchia ereje ne gyöngüljön. II. Vilmos véleménye szerint Közép-Európa politikai békéjének sulya igen nagy mértékben Magyarországon fekszik. II. Vilmos — berlini jelentések szerint — Bülow kancellárral és Szűgyény Marich László nagykövettel tárgyalt a magyar katonai követelések tárgyában. A tárgyalások arra az eredményre vezettek, hogy a magyar-osztrák monarchia haderejének csak növeleje volna a magyar nemzeti követelések teljesítése. A császár, ugyanezen forrás szerint, ismételen hangsúlyozta azon álláspontját, hogy a hadsereg ereje a nemzeti erő és lelkesedés. Ez vitte győzelemre Németországot Franciaország ellen és ennek hiánya legnagyobb gyöngesége a mai kö-

vagyonának kamatait teszi ki. A löke tehát sértetlen marad. Fent az égben pedig napról-napra szépen bevezetik majd a lókönyvbé e tíz aranyat s mire az ürdög érte jönne, akkorra már tele volna írva a menyország főkönyvének lapja és Belzabub inasa hosszú orral távoznék.

Az aranycsináló nagyon megörvendett az ületének és a lányának tíz aranyat adott, hogy ossza szét a szegények között.

III.

Történt pedig, hogy a városba, melynek végén az aranycsináló is lakott, egy ifju jött. Agról szagadt külsejű, nagyhangú ifju volt, aki az utcázkon megállította az embereket és szidta, káromolta őket.

Az emberek, akiket az idegen ifju így szidalmazott, először haragra indultak és meg akarták közevni, de aztán, amint tovább hallgatták, lecsillapodtak és szegyenkezve somfordáltak el mellőle.

A városban pedig furcsa dolgokat beszéltek az ifjuról. Mondották, hogy a vesébe néz és mindenkinek kifordítva látja a lelkét. A város eszének a sánta szürszabónak, aki valamikor a nagyvárosban irodaszolga volt s ezt mondta az idegen ifju:

zós hadseregnek. A válság történetében nagy szerepet játszó politikai véleményét közöljük e tekintetben akkor, amikor kifejezést adunk annak, hogy a magyar politikai helyzet végleges megoldása attól függ, hogy a császárnak eme kijelentései valók-e. Mivel ezekhez, ismerve II. Vilmos ilyen kérdésekben már többször nyilvánult véleményét, kevés kétség fér, hogy a reménység az iránt, hogy II. Vilmos ajánlani fogja I. Ferenc József királynak a nemzeti kívánságok teljesítését, kétségtelen dolog, hogy ennek a kifejezetten jelentős véleménynek a politikai válság megoldására döntő hatása lesz. Valószínűleg ugyanis, hogy I. Ferenc József föllázza a monarchia haderejének erősségét rosszul magyarozott felségjogainak. Természetes, hogy ezekhez a híradásokhoz szintén kétség férhet, ugye bizonyos, hogy II. Vilmos mostani utazása kétségtelenül összefügg a napirenden levő belpolitikai kérdésekkel.

Lapunk előző számában jeleztük, hogy mily messzemenő elővigyázati intézkedések történtek a császár biztonsága érdekében. A Bács vmegeyi Duna parti részen Latinovits Pál főispán — a helyszínen személyesen ellenőrizte, — illetve intézte a közbiztonsági munkálatokat, melyet 300 csendőr, községi rendőr és titkos detektívekkel végzett, három főszolgalbíró és a rendőrfelügyelő segédkezdése mellett. Az egész Duna partja csendőr lánczaval körülfalozva — ugy a baranyai oldal is, melyen kívül a köriserdői és a karapáncsai vadás terület még egy külön csendőrzárlattal van körülfalozva, melynek belsejében az uradalmi vadászok csatláncza vesz körül. Oda nem tartozó élő lény nem juthatott a császár közelébe. Azon hirre, hogy anarkisták indultak volna a császár után Magyarországra, Latinovits Pál főispán kétféleképpen fejtett ki. A körletbe eső összes dunai malmokat rendőri felügyelet alá helyezte és a csolnakokat éjjelre lezáratta, úgy hogy éjjel csolnakban senkinek sem volt szabad a Dunán menni.

Kiküldött tudósítók a következőket jelentik:

Bezdán, 1903. szeptember 14-én. (Kiküldött tudósítók távirata.) Arra a hirre, hogy az anarchisták Magyarország felé vettek utokat, a belügyi kormány Latinovits Pál bácsmegeyi és báró Fehérváry Imre baranyai főispánokat a közbiztonsági rendszabályok megszigorítása hivatja föl. Fehérváry báró ma délután, a M. F. T. R. helyi hajóval Szinkovich Károly mohácsi főszolgalbíró és Makary titkár kíséretében Kis-Köszegre érkezett. A Belle nevű c-avargózzsal nyomban Bezdánba keltek át. A Duna mellett csárdában, ahol főispánunk a császáravadászatok ideje alatt szállva van, Latinovits Pál főispán szívélyesen üdvözölte baranyai kollégáját, majd bemutatta neki a fogadására megjelent következő urakat: Matkovich Béla és Tarczay Dezső főszolgalbírókat, Pető Lajos lapszerkesztőt, Halm Ottó rendőrfelügyelőt és Alföldy jegyzőt. A két főispán ezután visszavonult és behatárolta vitatta meg a még szükséges közbiztonsági intézkedéseket. Báró Fehérváry és kísérete 1 órai időtartózkodás után Kis-Köszegre kelt át, honnét kocsin Mohácsra utazott.

Apatin, 1903. szeptember 15-én (Saját tudósítónktól.) Latinovits Pál főispán ma ideérkezett, hogy a császáravadászatok alkalmával tett hatósági intézkedéseket felülvizsgálja s a további utasításokat megadja. Tiszteletére Matkovits főszolgalbíró délből ebédet adott. A főispán ebéd után visszautazott Bezdánba.

Bezdán, 1903. szeptember 15-én (Saját tudósítónktól.) Tarczay Dezső főszolgalbíró és Halm Ottó rendőrfelügyelő ma bejárták a Türr-esatornamenti

vonalszakaszt. Közbiztonsági intézkedéseket kielégítőnek találták.

Bezdán, 1903. szeptember 16-án (Saját tudósítónktól.) Latinovits Pál főispán, ki öt nap óta, éjjel-nappal, bámulatos kitartással, leleményes körültekintéssel, minden emberi erőt felülhaladó buzgalommal vezette a legapróbb közbiztonsági intézkedésekre kiterjedő figyelmet, Frigyes főhercegnek tudomására jutván, a főispánnak ez az elismerésre méltó ügybuzgalma, kőnyvezete előtt nagy elismeréssel nyilatkozott róla. (A hatalmas német császár, királyunk szövetségese és a magyar nemzet igaz barátja megérdemli, hogy minden lépésére a legnagyobb éberséggel vigyázzanak. A német császár haja szalagja sem szabad meggömbölni Magyarországon, — mert a magyar megbecsüli és félve őrzi azt, aki neki igaz barátja: mint II. Vilmos német császár. — Szerk.)

Bezdán, 1903. szept. 16. (Kiküldött tudósítók jelentése.) A császár a laskói erdőben eredménytelenül vadászott. Ma elbucázott Izabella és Henriette főhercegnőtől. — hajón Karapáncsra érkezett, Frigyes főherceg társaságában. A császár holnap kora reggel az ostrovaczi pagonyba cserkészni megy, — este 10 órakor Mohácsról Bécsbe utazik. Mohács körül a rendőri intézkedések meg lettek szigorítva. Hivatalos elbucuzás nem lesz.

Bezdán, 1903. szept. 16. (Kiküldött tudósítók jelentése.) A császártól holnap csütörtökön a karapáncsai vadászlakban Izabella és Henriette főhercegnők — a császár látogatását viszonzva — elbucuznak. A Sophie hajón bücsű vacsora lesz, melyen a főhercegi család és a kíséret részt vesz. A császár vidám és rendkívül jó kedvű, — kijelentette óhaját, hogy jövőre ismét remél eljőhetni, — mert a réti sasok adásai „maradtak”. A császár a vadász személyzetrel beszédbbe ereszkedik és velük elmérel.

Apatin, 1903. szept. 16. (kiküldött tudósítók távirata.) A császár nyolcz szarvast ejtett el. Némelyre délből érkezett Prokop fokról, — útközben felajánlottak kisleánya részére remekül kivarrtot sokacz öltözetet, mit a császár elfogadott. A laskói pagonyba két erős 14 agancsost és egy 16-os hatalmas példányt lött. Egy megsebesülve elmenekült. Ráczok réve kikötőnél hajóra szállt és Karapáncsra ment főherceggel.

Mohács 1903. szept. 16. (Távirat.) Holnap csütörtökön a császár elutazik, ebéd a gőzhajón, Szinkovich Károly mohácsi főszolgalbíró a kikötő előtti erdő részben nagy sokacz népnünnepélyt rendez. A császár este elutazik, podgyásztát már ide hozták.

Vilmos császár Bécsben. Vilmos császár fogadására — mint leveleznők jelenti — Bécsben a legnagyobb sietséggel készülnek. Feltűnést kelt, hogy a bevonuláshoz olyan nagy katonai erőt rendelnek ki. Nem kevesebb, mint 24 zászlóalj gyalogságot, 18 század lovaságot és hat utegyet lovak és ezéla felhasználni. A bevonulás utvonalon 6000 gyalogos és 2000 lovas fog sofalakat képezni. A burg kapuja előtt a tozéréség 100 agyúval fog felvonulni. A császárt megérkezők az arzenalból 24 agyúfóval fogják üdvözölni, amikor a vonat a déli vasút pályaudvarába berohog és amikor a burgba megérkezik. Hasznos módon Bécsben eddig még egy külföldi uralkodót sem fogadtak. Bülow birodalmi kanczellár pénteken reggel a Nordbahnnal érkezik Bécsbe, ahonnan egyenesen a déli vasúthoz hajtat, hogy a császárt fogadja.

Városi ügyek.

□ **Pályázati hirdetés.** Zombor szab. kir. város tanácsa a Párcselich

Agátha-féle ösztöndíj alapítványánál fűresedésben levő 1903/904. tanévén végén kifűzetendő évi 180 koronával javadalmazott egy ösztöndíjas hely betöltése céljából ezenel pályázatot hirdet. — Az alapító levél értelmében ezen ösztöndíjra Párcselich István, Dániel Lőrincz, Fűtőp és Tádó férfi ágon egyes leszámolás között azok tarthatnak igényt, a kik valamely fő- vagy középiskolát, vagy ezzel egyenrangú tanintézetet magának és jó tanulmányi előmenetel és kifűgázatlan erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. — Felhivatnak ennél fogva az említett ösztöndíjra igényt tartók, hogy családi értesítéssel, orvosi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi október hó 15-éig ezen városi tanácsnál nyújtsák be.

Zombor szab. kir. város tanácsának 1903. évi szeptember hó 11-én tartott üléséből.

Hauke Imre s. k.
polgármester.

Hirek.

* **Szept. 19.** Kossuth Lajos születése napjál 1802. szept. 19-án született Monokon, Zenplén vmegyében Magyarországon nagy fia. Szept. 19-én adta a Magyarok Istene adta népeknek azt a dicső fiűt, aki lángelkével, nemes hazafias érzésével, ragyogó szónoki tehetségével, hatalmas gyűjtő beszédeivel fölírta tepecséből a szunynyadó nemzetet és ez által megteremtette részére legdrágább kincsét: Szabadságot. Legyen áldott hazánk nagy fiának, szabadságunk megteremtőjének, Kossuth Lajosnak dicső emlékezte!

* **Hazafias ünnepélyek Zomborban.** Zomborban a hazafias ünnepélyket rendező Schweidel bizottság a napokban Vértessy Károly emlékléte alatt ülést tartott, melyen határozatba ment: I. Schweidel József halála évfordulóján okt. 6-án ünnepélyt rendez a bizottság, a dalárda az emléktáblánál a Hymnust és Szózatot énekl, ünnepi beszéd kíséretében az emléktáblát megkoszorúzza II. A bizottság elhatározta, hogy városukban Rákóczy ünnepélyt rendez és végre III. a bizottság Deak Ferencz százéves születés napjának ünnepi megüléséről fog gondoskodni. Mindezen hazafias ünnepélyekre a bizottság már megkezdte előkészítő munkálatait.

* **Kinevezés.** Kardos Miksa tanár jelölt az újni déki kir. kath. magyar főgimnáziumhoz — he. Gundé Henrik tanszéke — helyettes tanárnak neveztetett ki.

* **A szabadkai új zsidótempom felavatása.** A szabadkai izr. hitközség ma csütörtökön fényes ünnepély között avatja fel ujonnan épült templomát. Az új templomot két évvel ezelőtt kezdték építeni és ma mint egy szinpopázó ékkő disziti Szabadka városát. Zománócz zöld fényben játszó kupolája, vöröses téglafalazatának, csillogó majolika végződései, és aranyos tornyai már messziről láthatók. A mintegy 250.000 koronába kerülő épületet a hívek áldozatkészsége emelte és Szabadka városa 20.000 koronával járult az építés előmozdításához. Kunetz Ignác építési bizottsági elnökünk adatlan fáradságot hozta kivételre e művet, amelyet Komor Marcell és Jakab Dezső budapesti építészek terveztek. Mint Lechner Odón követői, a templomot tiszta magyar stílusban építették fel, és megmutatták, hogy a magyar szinduszgandz dekoratív elem mily alkalmas a zsidóéknál megszokott mór, bizaneci stb. indokolatlanul használt keleti stílusok kiszorítására és hogy hazánk nyelvén zsidó népmagyar imaházban, magyar szívvel imádják istenét.

* **A német császár — és a zombori túró.** Ha a világ nem is veszt tudomást Zomborról, — de a német csá-

szár utján mégis tudni fognak rólunk, ha másról nem, hát a zombori tőrőről. A zombori tőrő udvarköpes lett. A német császár a karapancsa vadászkastélyban a részére feltalált igazi halpapríkás mellé zombori tőrőt is evett, mi neki annyira megízlett, hogy annak eredetéről érdeklődött és Swerin udvari tanácsos által a bevásárlási forrást feljegyeztette. A zombori tőrőt eddig külföldre exportálták, sőt próba mintákat Amerikába is küldtek már, — de e német császár udvarköpesessége tette Ezentúl olvashattunk majd az étlapokon: Fromage de Zombor. Mondja csak ezután még valaki, hogy Zombor nem híres város.

* Zombori ló győzelme Szabdkán. Eddigél az volt a fatuma a zombori lovaknak, hogy még patriájukban is, Zomborban sörbe megverték a szabadkai lovak. De egyszer visszakapták ezt a szabadkaiakat. Kiköszörűtte pedig ezt a esorbát Fernbach Károly „Pezsgő” lovával, a ki a múlt vasárnap szabadkai lövészenyen az „egyesületi díjban” a szabadkaiakat leverte. Pezsgő Raus lovagolta, Krause ki-tűnő lovassal szemben.

* Lótenyésztési jutalomdíj osztás Zomborban. A B. Bodrog vm. Gazdasági Egyesület f. szept. 27-én Zomborban, a vásártéren lótenyésztési jutalomdíjosztást rendez. Díjaztatni a B. Bodrog vármegyei vagy városi kisgazdák saját nevelésű állatait fognak, a nagy tenyészők és gazdatisztek állatait díszkelevéllel tüntetnek ki. A díjazásra felvonuló állatoknál elégséges, ha azok az napon reggel 7 órakor a díjazás megkezdése előtt a helyszínre vezettek, hol a helyi hatóság az összeírásuk- és osztályonkinti elhelyezésükről gondoskodni fog. — A díjazás kezdete reggeli 9 órakor.

* Betűszedők mulatsága. A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők szakegyesületének zombori helyi csoportja 1903. évi szeptember hó 26-án szombaton Szemes József, a két fekete ló—hoz címzett vendégfőjében, saját könyvtára javára dal- és táncestélyt rendez. Belpén-tidij személyenkint 1 korona. Az érdekes mulatság részletes műsorát, lapunk jövő számában hozzuk.

* Zarándoklat Rómába. Még eleven emlékekben van az, hogy az elhunyt pápa O szentsége, XIII. Leó a magyar zarándokokat fogadta utóljára. Mozgalom indult meg ezért országszerte, hogy az új pápa előtt is a magyarok legyenek az első, kik hódo-latukat kifejezik a római szentség előtt. Ezen ezélből zarándoklat indul okt. 5-én az ország fővárosából, melyhez mindenki csatlakozik. Aki a ragaszkodás ezen megnyilatkozásánál részt venni akarnak, utitervért folyamodjanak a Budapesti Központi Meneljegyirodához IV. Vigadó-tér 1. szám, vagy Karkecz Lajos pilismaróthi plébánoshoz, vagy Bertalan Vincez tanárhoz Esztergomban. Ezek mindenike a leg-készebbesében adja meg a kívánt felvilágosítást.

* Letartóztatott zentai pénzhamisító. Zentáról jelentí tudósíonk, hogy ott a napokban letartóztaták Wild Antalt, aki egy zentai parasztagadának nagyban ki-nált megvételre egy hamis ótkoronások készí-tésére szolgáló gépet. A pénzhamisítót aki-nél hamis ótkoronásokat is találtak, a zentai járásbíróóság börtönébe kísérték.

* Bezdán tűzoltóság nélkül. Nem egyszer tréfálództak, élezelődtek Bez-dán magadisága fölött a nyilvánosság és nem nyilvánosság előtt. Es mi, bezdántak magunk is mosolyogtunk a mosolygókkal és neveltünk a nevetőkkel, mert tudtuk, hogy az élezelődőknek gazuk van, és a tréfálkozóknak a velünk való foglalkozása jó szándékból ered, mely által gyakran sikerült bennünk nem bánomságunkból, közönyösségünkkel felkelteni. Egy intéz-ményünk volt, amelyre méltán büszkék lehetünk és azok is voltunk, mert büszke

lehetett volna rá sok, jelentékenyebb és fejlettebb város, mint Bezdán. Ez a tárgya büszkeségünknek derék, őznetlen önkéntes tűzoltóságunk volt. Most ez sinos. Hosszú évek előtt mostoha viszonyok között alakult meg e derék testület; azóta nem egyszer volt volna oka az elkedvetlene-désre, mert szegénységünk vagy inkább talán közönyösségünk miatt sem erkölcsi-leg, sem anyagilag nem támogattuk kellő-leg. Mind ennek dacára a gyermekkorral járó természetes akadályokat nemcsak leküzdötte, de megyszerzte ismert fejlett-ségre és képzettségre tett szert, hogy e tekintetben kevés megyénkbeli, sőt más vidéki város tűzoltósága mulja fölül. Tiszti-kerát községünk legtekintélyesebb polgárai képezték, akik képességük, buzgalomuk és erős akaratak folytán mintegy rátermettek erre az állásra; legénységei szintén talán egytől-egyig a katonavisélet értelmes ipa-rosok sorából kerültek ki kik e mellett sem költséget, sem fáradságot nem kimétek. Nyugodtak lehetünk és nyugodtak vol-tunk, mert tüzészedelem alkalmával szaka-vatottságuk egyetlen-egyszer nem hagyta őket cserben, a bős elem meglegedett többnyire egy-egy ház áldozatával, ritkán került arra, hogy a tűzet már a második, harmadik háznál lokalizálni ne tudták volna. Ez annál inkább dicséretes tény, mert a tüzészetek elég gyakoriak voltak, működése alatt és a lokalizálás munkája nádfüdes házaink, nem ritkán keskeny sikátoraink, gyakran vízhiány miatt nem csekély feladatok és munka volt. A f. hó 13-án Csirszka Konrad főparancsnok, köz-ségünk ezen agilis, minden szép és jórt lelkesítő polgára elnöksége alatt tartott gyűlésén Kuzman Miklós fiatalágunk e legkedveltebb alakja és a tűzoltóság egyik legkiválóbb tisztje, beadta lemondását. Indokait a gyűlés annyira méltányolta, hogy nemcsak elfogadta a lemondást, ha-nem szolidaritást vállalt vele, ügyét a magáénak tekintette, minek eredményeké-p: az egész tisztikar nyomban leköszönt, a legénység pedig azonnal leszerelt egytől-egyig. Az ok egy három év óta fejlődő ügy következménye. Három év előtt a határban több gazdának egy helyre össze-hordott gabona asztagai közül egyik ki-gyuladt. A tűzoltóság egy része Kuzman Miklós vezetése alatt két fecskendővel ki-vonult és habár — mint természetes is — az égő asztagot nem sikerült megmenteni, de a tűz vaterjedését — dacára a víz-hiánynak — megakadályozták. Ezen alkalmal történt, hogy több jelenlévő helyi földmives polgár, — különösen egyiknek büdítő eljárása, — bár maguk távol állva tüntelni nézték a tűz munkáját, ismételen kiesinylő, becsmérő és guonyos közbekiál-tással és közbeszózással szórakoztak. Kuz-man Miklós a tűzoltóság reputációjára érde-kében és a tűzoltóság felelőssége tudatá-val — hogy ismételt eset előfordultával hasonló dolog ne bénítsa önzetlen munká-jukban — egyik polgár ellen följelentést tett a közigazgatási hatóságnál. Az ügy megjárta több fórumot, majd több rendbeli büntetésre marasztalván a panaszlottat, majd meg fölmentvén. Az utolsó fölmen-tésen a panaszlott vérszemet kapva, ő kerekedett fölül és rágalmaszást mint vádló lépett föl. A törvénybíró a törvény-nek rideg paragrafusai szerint el is ítélte a vádlottból vádlottá lett perest. Ez rövid története a bezdáni tűzoltóság demissió-jának. r. l.

* Beteg adótárnok. Pikker Ar-pád ó-becsei adótárnokot, e napokban nagy-fokú szélhűtés érte. A köztisztvisletben álló hivatalnok iránt általános a részvét.

* Színészek Óbecsén. Kun-hegyi Miklós e hó végén Óbecsén meg-kezdí 12 előadásra tervezett működését.

* Névmagyarosítás. Engelsmann Gyula ó-becsei lakos nevét helygyminisz-teri engedéllyel Havas-ra változtatta.

* A miniszter köszönete. A hivatalos lap vasárnap száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Császka György kálocsai érseknek, a ki a bajai Miasszonyunkról nevezett római ka-tholikus iskola kibővítésére 35.000 koronát adományozott, köszönetét nyilvánította.

* Nagy ékszerlopás Újvidé-ken. Az újvidéki rendőrség táviratilag értesítette városunk rendőrségét, hogy Jefics Demeter újvidéki kereskedőt az éj-zsaka kirabolták. A tettes valami uton-módon kezéhez kaparintotta a Wertheim szekrény kulcsait, és így könnyűszerrel megához emelte Jeficsnek 5500 koronát érő ékszerait. A rendőrség erőlyesen nyo-mozza a betörőt.

* Kórház és szegényház Ó-Becsén. Ó-Becsén a szegényháznak és kórháznak, a melyeket Freund József bő-kező és nagylelkűen a sajátjából fog a községnek fölépíteni, helyet kijelölendő egy bizottság lett kiküldve. Ez a bizott-ság a szegényház helyéül a belvárosi r. kath. temető mögötti részt, a budák előtt a petrovoszellói országútgig jelölte ki, mint-egy 10 holdnyi területen. A kórház helyéül ugyancsak e temető előtt levő területet a plébánia utczáról vezető köves utig, mintegy 6 holdnyi térségen jelölte ki. Ha a község ezen telkeket átengedi, úgy Freund az építkezést azonnal megkezdí és Ó-Becsének rövid idő alatt lesz kór-háza és szegényháza.

* Villanyvilágítás után, modern fürdő — Kalocsán. A népes-ségre kicsiny, de a koral haladó Kaloosa rövid egy év alatt bevezette a villamos világítást, most pedig egy százhatvan ezer koronába kerülő modern gőzfürdő építése van küszöbön. A fürdőt, mely földt uszo-dát, kád és gőzfürdőt foglal magában, Ka-loosa áldozatkész társadalmá, a hatósággal karöltve fogja létesíteni.

* Az óverbási szarvasmar-hadijazás elhalasztása. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület által Óverbász községbe folyó évi szeptember hó 13-ára kitűzött szarvasmarhadijazást az ott fellépett száj és körömlátás miatt az egyesület későbbre elhalasztotta.

* Az újvidéki Daloskör-Kulán- Az újvidéki polgári magyar daloskör e na-pokban Kulára rándult, hol este az ottani két daleyel közreműködése mellett sikerült hangversenyt rendezni. A Daloskör tagjai, kikhez a Frohsim elnöke és 3 tagja vendég-ül csatlakozott, a kulai vasutállomáson a zászló alatt kivonult kulai Iparos Dalárda zene-szóval fogadta és lelkesen üdvözölte, majd a Gerber-féle vendéglő kerthelyiségébe kísér-te, hol terített asztalok vártak az ékezőkre s hol Fejes István, a kulai Iparos Dalárda lel-kes elnöke igen szép, lendületteljes beszéd-del üdvözölte, mit Zambauer Ágoston, az új-vidéki Daloskör elnöke viszonzott, Este a hangverseny meghallgatására igen nagy számu közönség gyűlt egybe, mely egyre növekvő figyelemmel, élénk tetszésnyilvánításokkal ki-sérte és jutalmazta az előadásokat. Az Új-vidéki Daloskör 4 dall adott elő s mindegyike nagy tetszés aratott úgy hogy ismétleni kel-lelt; a legnagyobb tetszést azonban Schubert Márton aratta, kinek úgy, behelzélően szép éreces hangja, mint művészi éneke magával ragadta, elbávolette a közönséget, mely nem győzött betelni a megismételt énekek hallgatásával, mint tetszésének sűrű nyilvánítá-sával.

* Határ pőr. A Bács-Földvár alatt levő holt Tisza medrében a bacsöldváriak szőlő telepeket létesítettek. Ezt most Rohonczy Gedeon tbecsei uraság pórel támadta meg, mert állítása szerint az az ő területe. Erve-lése szerint az övé volt a most holttá lett meder is. Az érdekes pőr elé kíváncsian néz-nek a jogász emberek úgy, mint az érdekelt földváriak.

* Szabadkai fegyelmi ügyek.

A szabadkai közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya szombaton ülést tartott, amely a késő éjjeli órákig ellazodott. A fegyelmi választmány Prokesch Mihály városi szállásbiztos hivatalos pénzek hanyag beszoállítására miatt hivatalvesztésre ítélte s az iratokat a kir. ügyészséghez átadni rendelte. Vécsey Jenő dr. városi orvos, halottkémet a választmány illeték-telen díjszedés miatt 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Legnagyobb feltűnést keltett a Sánta György dr. kórházi orvos ellen hozott ítélet. Sánta azzal volt vádolva, hogy a kórház betegeitől a műtétekért pénzét követelt. Az ügyész fölmentést indítványozott, a választmány azonban 500 korona pénzbüntetéssel sújtotta az orvost. Viszont Schmier György dr. kórházi osztály-orvost fölmentették. Érdekes, hogy dr. Sánta György ügyét a fegyelmi bizottság kétszeri megszakítás mellett hét óra hosszúság tárgyaltak.

* Ifjusági egyesület Csantavéren.

Csantavéren is tapasztaltak, hogy maga szabadságára hagyott hevesvéri fiatalok sok meggondolatlanúságra ragadtatja magát. A község vezértérfaia tehát hogy ezen bajon segítsenek, elhatározták, miszerint az ifjuság színe-javát, maguk köré gyűjtve kath. földmívelési egyesület alakítanak. A jó szándékot tet követve, a nemes törekvést siker koronázta. Vándor Antal buzgó káplán és társai rövid idő alatt 200 tagot gyűjtöttek össze. Ezen korszerű egyesület alakuló gyűlése élénk érdeklődés mellett f. hó 8-án kisasszony napján tartott meg a község-háza tanácstermében. Gyenes János plébános lelkes hangú beszéddel nyitotta meg a gyűlést és felhívta a káplánját, hogy az egyesület célját magyarázza meg. Vándor Antal káplán felolvasta és megmagyarázta az alapszabályokat s komoly szavakkal figyelmeztette a tagokat azok pontos betartására. Ezután a tisztikar megalakulása egyhangú lelkesedéssel történt meg. Este pedig a Dér-féle vendéglőben igen sikerült zártkörű táncmultság volt.

* Elégett ember. E. hó 7-én Hé-

lőn Galacz András pacseri tanyai lakós udvarán az őszszordott szárizék meggyulladt, a tűz beleszokott a házba is, mire a károsnak 67 éves Galacz András idb. nevű édesapja az égő istállóba rohant, hogy a benne lévő állatokat megmenthesse, e közben az égő tető lecsuszott, minék következtében az öreg Galacz nem bírt kimenekülni és ben égett. A tűz egy lába és keze fejeit teljesen elégette.

(Háziaszonyok, elővigyázati)

Az a rendkívüli kedveltség, melynek a Kathreiner-téle Kneipp-malátá kavé évek hosszú során át örvend, mindég újabb silány utáztatokat hoz létre. Hogy ezektől s így hátrányuktól kellőleg megóvhassuk magunkat, kérjünk mindenkor csak a „valódi“ Kathreinerit, és vizsgáljuk meg a csomagot minden vásárlás alkalmával, hogy rajta van-e Kneipp páter arcképe mint védjegy és a Kathreiner név.

Lapunk könyvnyomdájában

egy tanonc felvétetik — vidéki teljes ellátást kap.

Harcz a tüdővész ellen.

Az emberiségnek általános nagy ellensége évről évre rohamosan növekvő erővel szedi áldozatait. Magyarországon a legfőbb ideje annak, hogy állam, község, társadalom egyaránt a hadsorbba álljon az állatombosan pusztító ellenséggel szemben. Harcolnunk kell és győznünk kell a tüdővész felett, mert ha ezt nem tesszük, néhány évtized múlva benuitan,

tehetetlenül, betegem fog állani a tüdővészszel szemben a nép. Igazán csodálatra méltó az a nemtörődés, az a lustaság, melylyel ugy intéző köröknek, mint a társadalom a tuberkolozissal foglalkozik. Ostor szeretőnk pattogtatni e hanyagok fölött, akik gondatlanul élvezik a futó jelent, mialatt felettük a ház ég.

Igaz, aközö, nem is egy indult már nálunk a tüdővész leküzdésére. S volt aközö olyan is, amely sikerrel járt, amit bizonyít egy-két már fennálló szanatorium is. De mik ezek a kis olaj cseppek a viharzó tengerben? Körülbelül félmillió ember szenved Magyarországon tüdővészben, akiknek nagyobbik perzentje még azt sem tudja, hogy beteg. A szanatoriumokban összesen alig fér el egy-két-száz ember, a többi sok százezer ember kint kizkódik a poros, piszkos levegőn s vagy dolgozik nagy kínal a betevő falatért, vagy ha már csak hálni jár be a lélek, kétségbeesetten, félreáll a munka harczától és nyomorogva haldoklik. Az utóbbi néprétegek köréből szedi aránylag legtöbb áldozatát a kór. Az ipari segéd munkások szolgáltatják a tüdővészszek legnagyobb százalékát. S ezeknek körében, valamint fatasi lakosság között is csaknem teljes tájékozatlanság uralkodik a tüdővész felismerése s az ellene való védekezés ellen. Semmi, de semmi nem történik a szerencsétlenek e tömegének felvilágosítása és megmentése céljából.

A felvilágosítás ugyanis a tüdővész elleni védekezésnek egyik hathatós módja, különösen a veszedelmes betegségnek kezdetleges stádiumában. Aki először köpi a vért, vagy először észleli, hogy bomlás van a tüdejében, az maga is gyógykezelheti magát a megfelelő életmóddal s a tüdőre nézve káros munkától való tartózkodással. A tömegben azonban tökéletes tájékozatlanság uralkodik a tüdővést illetőleg. Csak akkor tudják meg, hogy betegségük veszedelmes, mikor már rend szerint menthetetlenek.

Nyomor, pusztulás jelzi az utját a tüdővésznek s az grasszal akadálytalanul ugy a falvakban, mint a városokban.

Amint van általános védkötelezettség, ugy kellene általános tüdővész-véd kötelezettségnek lennie. Az a kormány és az a társadalom, mely a tüdővész ellen való védekezés kötelezettségét megteremti, örök hálára kötelezi az utókor. Legfőbb ideje eljött annak, hogy törvényt hozzanak a tüdővészről s kötelezzék a hatóságokat és magánosokat egyaránt, hogy tuberkolózis esetén megtegyenek mindent a baj leggyőzésére, különösen, hogy elterjedését megakadályozzák.

Műhely, utca, vonat, hajó, macgaras vidék, dohós lakás egyaránt tenyésztője a tuberkolozikus bacillusnak s e baj ellensúlyására újabb és nagyobb szabású köztisztvisági intézkedésekre van szükség.

Tény, hogy a legtöbb tüdővész ember tuberkolozikusan terhelt családból származik. Ahol az orvos tüdőbeteg szülőt konstatál, ott a gyermek ápolására és egészségben való megtartására külön gond fordítandó!

Persze, mindez csak részlete lenne a tüdővész ellen való általános védekezés-

nek, amely csakis, ha az állam veszi kezébe az ügyet és atársadalom minden irányban támogatja. A magyar nemzet egyik legfőbb érdeke, hogy ez minél hamarabb bekövetkezzék.

Addig is igen sokat tehetnek a községek, városok is a maguk hatáskörében.

Igy például alig ütköznek nehézségre minden közkorházban egy kis fiókszanatoriumot létesíteni tüdőbetegek számára. Egy-két szobát a kórházban, megfelelő tiszta levegőjű kerthelyiséggel és kerti házzal. Maga ez is nagyot lendítene a tüdővész ellen való védekezés dolgán.

Közgazdaság.

Hogy lehet nagy hasznót elérni a baromfitenyésztésből?

Csak ugy és akkor, ha olvassuk és megismerjük azokat az eljárásokat, melyek a sikert biztosítják. E szempontból a gazdák baromfikedvelők és teny szők figyelmébe ajánljuk a „Baromfitenyésztés“ című képes hetli szaklapot, amelyet Hreblaynd Dedinszky Adél szerkeszt. E szakfolyóirat felüli a gazdasági és sport baromfi-, éneklő- és diszmadár- galamb és háziyul tenyészési kérdéseket. A baromfitenyésztés minden ágáról között nagyszámú cikkeket mindig a legjelebb tenyésztők írják. A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel és igen szép illusztrációval jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve. Előfizetési ára egész évre 8 korona de aki még a folyó évben fizet elő a jövő egész évre 8 koronát, az a folyó évben még megjelenő összes számokat ingyen kapja. Aki pedig 3 új előfizetőt szerez s azoknak egész évi előfizetési díjat egyszerre beküldi, az a folyó és a jövő éven át ingyen kapja tiszteletpéldánykép a lapot! Mutatvány-számokat szivesen küld a kiadóhivatal Budapest, VIII. Nap u. 19. Ugyanitt megrendelhető a „Tyúctenyésztés“ című II. kiadást írt szakmunka, amelyet Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő írt, s amely 200 oldalon, 90 képből van ismerteti a tenyészési tudnivalókat. Ara 3 korona. Ugy e szaklap, mint e munka egyetlenegy törekvő tenyésztő kezéből sem hiányozhat.

Irodalom.

— *Új zeneművek.* Az őszi időny beálltával

a magyar hanggyűjtemény s mozgalmasság életet mutat. Kiadónk egyre-másra küldözgetik szét a nyár folyamán megszerzett zenéjundóságokat, amelyek persze művészeti érték dolgában nem mindig eshetnek egyforma bírálat alá. Van közöttük sejtés munka elég, de viszont találkozik az újdonságok sorában olyan is, amely méltánlásra jogos igényt tarthat. Igy pl. a Dankó Pista 50 dalának a czimbalom átirata, amely Erdélyi Deszós ügyességét dicséri. A 30 oldalra terjedő műnek az ára 4 kor. — A Magyar dalok és Népdalok anthologiának 6 füzeté, mely ezterára jelent meg dalokat tartalmaz Kénszery Lászlótól, Székely Dávidtól, Szántó Ferenczről és Lengyel Miskától. — A Magyar dalok és népdalok zongorára írt sorozatnak 6 öyfolyama négy új magyar dalt ad a zongorázó közönség számára. Csinosnóták ezek a legismertebb szerzőkét. — Megjelentek megemlített szerzőnemen kívül. Ingeny tejal szerzette Bloch Arthur. A Pásztor Árpád hangulatos versére írt dal tiszta jövedelme az „Ingeny tej“ alap javára fordítatik. — A komoly egyházi zenét Egyri János szökegyházi karnagy Beatus vir kezdetű egyházi dala képviseli az újdonságok hosszú sorozatában. Az ének hangra, — zongora vagy orgona-kísérettel írt mű ára 1 korona. — Fenti zeneművek mind Rózsavölgyi és Társa és. és kir. udv. zenemű kereskedés kiadásában jelentek meg. Budapest Kristóf-tér 32.

A divat.

— A Divat újság-ból. —

A közlekedő 6sz divatos színe a mindenféle árnyalatú barna szövet lesz.

A ruha világos posztórtájéjére nagyon szépen illik a drappolt a havannaszínig, a gesztenye-barnától a legsötétebb vörös-barnáig minden barna szín. A díszhez leginkább illik az akácöld és az ugynevezett Aubergine, új fajta zöld, vöröses-lila, a mely inkább egész ruhák készítésére alkalmas.

A 6sz szövetek közül a göndör himalája-szövetek állanak első sorban. Apró göndördéseket alkotó hosszú szőrrel van szöve; esinos a szerzs-alapon hosszasan enting szőresomos szövet is. Ezt az eredeti kelmet szerzs-lánának nevezik. Az olmosodott színi szöveteket szőrös kockával, esik-kal, kerék vagy szigletes mintával szövik. Előhe a szövetfajtához tartozik a szőreszerű Bourlé, mely sima alapon selyempuhásig szőrmevel van átszöve; buzávirágszín vagy akácöld alapon barna, a sötét lila vagy fukszia pedig vörös-fekete szövevel.

Bár a felső szövetnek sok híve van, némileg mégis visszaszorítja a mindig egyformán szép, sima, egyszíni posztó. Hatásosan érvényesülnek a sötét pasztellszínek, azonban párisi ötlet az egész posztót csillogó szálakkal szötte át, a nélkül, hogy ezáltal a posztó fényét veszítene.

Az egyszíni posztóhoz könnyűnek látszik izléses dísz találni, pedig a farka mintás 6sz szövetek megnehezítik a választást. A legkedveltebb dísz a mohairfnyű fekete zsinór, a szép alaku galandok, melyeket csipkeszalag-munkaszerűen alkalmaznak, himzett gombok, sajtásdíszek, grólok és tűzött fekete posztópántok. Az élénkebb gízst is használják, skót kockás selyemfoglalat, a világos vászon fölött dolgozott norvégpamut himzést. Egy mintaruhán ilyen himzés alkotta a díszet, a szoknyán és kabátján végig futó stólaívégeken, mindenütt egyszíni posztóval foglalta. A minta szoknyája nehéz szövethez megfelelően sima kiugró formában készült, míg az övkaabton mint ujdonság a kevésbé bluzos előrés volt látható. Az ujjja is figyelemreméltó volt. A lefelé szűkülő könyökűdudor az 6sz ujjak alapját mutatta. Ezenkívül az 6sz ruhának a duplajakkat is használják, melynek sima vagy ráncos harangalakja a könyökig ér. még egy szót az 6sz kalapokról is. A fejrész magasabb lett, széles, hajlítot vagy merészen felsapott karimával. De erről határozott véleményt adni még nem lehet, mert sok báronyhengeren nyugvó, fejnélküli lapos kalapot is lehet látni. Az amazon-tollal, szárnynyal, madárral és liberti rozetával díszített elegáns 6sz kalapok szőreszerű zenília zsinórból, hosszuszőrű kockás cibelinből és fényes csillogó szőrű nemezéből készülnek.

*

A Divat Újság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre, postán való szétküldésnek, két korona husz fillér. Előfizetési legelőszérűben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Újság kiadóhivatala Budapesten, VIII., a Rókk Szilárd-utca 4. számú házában van.

— A „Vasárnapi Újság“ szeptember 13-iki száma 29 kappal s a következő tartalommal jelent meg: „Heinrich Gusztáv“ (arezképpel). — „A földműves temetése.“ Költemény, Lampérth Gézáttól. — Regényfűt: „Aranyfűt.“ Regény. Irta ifj. Korányi Frigyes (Goró Lajos eredeti illusztrációival). — „A tudós családja.“ Spanyol regény. Irta Armando Palacio Valdés (képekkel). — „A szökevények.“ Elbeszélés (képekkel). — „Margitay Tihamér“ (arezképpel és képekkel Margitay Tihamér festményeinek kiállításából). — „A délvideki hadgyakorlatok“ (képekkel: Ferencz Ferdinánd főherczeg a délmagyarországi hadgyakorlatok intőzével; A külföldi katonai meghatalmazottak stb.). — „Kristóffy János apát“ (arezképpel). — „A makói színház“ (képpel). — „Garibaldi Menotti“ (arezképpel). — „Sarafov Boris“ (arezképpel). — „Tré-fák a halál torkában.“ — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egleyet, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb., rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Újság“ előfizetési ára negyedévre négy kor. „Politikai Újdonságok“ -kal és „Világkróniká“ -val együtt, hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legelsőbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— A „Magyar Szó“ a tiszta magyar szabadelvűség és a nemzeti eszme lapja, melynek hazafias szellemével a mostani súlyos válságban oly nagy és nemes hivatást teljesít, amely kiemeli a többi lapok közül. Nap-nap után hőszeretettel és meggyőződéssel megelőli izzó czikkjeiben két nemesak a nemzeti jogok védelmére úgy katonai mint gazdasági téren, hanem egyetlentül ostorozza a nemzet külső és belső ellenségeit, akik egyéni becsüdvényből vagy más érdekből akadályozzák a nemzeti jogok érvényesülését s a nemzeti érdekek kielégítését. Legutóbbi időben egy nagy történelmi sikere volt, melyet jó barát és ellenség egy-

aránt elismer róla: akkor ugyanis, amikor az egész parlament a bűnnek leszerelt minden eredmény nélkül, szerenté, fedő vésküldésével, újra talpra állította a nemzeti küzdelmet. Ha lesz valami eredménye a felújított obstrukciónak — és biztosan lesz — a Magyar Szónak is kell, hogy jusson az érdem borostyánából. Ami más lapoktól a jelen viszonyok között megkülönbözteti, ez többek között az, hogy folyton napirenden tartja a gazdasági önállóság kérdését s követeli, hogy a nemzeti követelmények mellé kegyeret is adjanak s súlyos gazdasági helyzetben selymölöz nemzetnek. Szinte nap-nap után lerántja a leplet a nemzetiségű ülmelekről és az 1848. XX. l-cz. végrehajtását szorgalmazza, máris nagy és szép eredményeket ért el. Ha még megemlítenék, hogy a Magyar Szó mindig bátor, gyakran vakmerő szószólója minden igaz ügynek — akár társadalmi, akár művészeti, akár tudományos téren és gyors, pontos, megbízható értesüléseivel a legnagyobb igényeket is kielégítheti. — elmondottak mindazt, ami a hazafias újság rövid jellemzésére elmondandó. A Magyar Szó előfizetési ára egy évre 28 kor, félévre 14 kor, negyedévre 7 kor, egy hónapra 2 kor, 40 fillér. Egyes szám ára 8 fill, vidéken 10 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 48.

3901

903 kig.

Pályázati hirdetmény.

Rigycza községben 100 korona évi fizetés és az egyes szülési esetek után a felek részéről fizetendő 80 fillérben megállapított díjazással javadalmazott községi szülészónői állás üresedésbe jöven, felhívom a pályázni óhajtokat, hogy a szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **szeptember hó 30-ig** nyújtsák be.

Baja, 1903. évi szeptember hó 7-én

Vojnich Máté s. k.,

főszolgabíró.

70181. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr által a kisközségi dunapart illetve az ottani védőltések magasbbitása és hullámverés elleni biztosítására engedélyezett munkálatokhoz szükséges

2294.70 köbméter másodosztályú kőanyag szállításának és deponálásának, valamint:

2157 58 köbméter másodosztályú kőanyag szállításának és beépítésének 1525.77 köbméter földleásás és helyben való beépítésének

7886.15 köbméter laza bányatörmelek kiásása szállítása és beépítésének vállalati uton leendő biztosítása céljából, a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében **1903. évi szeptember hó 21-én délelőtt 11 óra-kor** nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A szabályszerűen kiállított ajánlat, melyhez az ajánlati összeg 5%-ának valamely m. kir. adóhivatalnál bantatpénz gyanánt történt letételés igazoló elismervény is csatolandó, külföld ajánlatként megelőlje ez említett napon délelőtt 10—12 óráig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál nyújtandó be, hol a vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok a hivatalos órák alatt megtekinthetők s az ajánlati minta is megszerezhető. — Zombor, 1903. évi szeptember hó 8-án.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Uj divatos

HÁZ

Corsó közelében, Csihás Benő utcaza 61. szám alatt, állván 5 szobából, az utcazi front parkétás padozattal, 2 konyha, éléskamra, fürdőszoba, parkirozott udvar, betonirozott pin-czével és egyéb kényelmi be-rendezésekkel **1903. november elsejével ki-adó**, esetleg szabad kézből eladó.

Bővebbet ugyanott.

Egy fiatal zombori tisztviselő önálló urinónél izletes **házikosztot** (nem kifő-zónél) esetleg **lakást** is keres. Czim a kiadóhivatalban.

Elegáns

h i n t ó

fekete bőr tedéllel, kitűnő szer-ketettel **eladó**.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Közép- és kereskedelmi

iskolai tanulók kik Zomborban tanulnak, teljes ellátást kapnak és szűlői gondozás-ban részesülnek egy nyugalmazott iz-tanítónál. Magánórákat is ad. Czime:

SIPOS IGNÁCZ ZOMBOR

főbezdáni-ut 174, honvéd kaszárnyával szemben.

Svájci óra-ipar.

Csak 16 kor.

Szakértőek, tesztelnek, postai, vandó-és rendőrszűvelőknek, valamint mindenkinél, kinek jó órára szüksége van, szives tudomására hozzuk, hogy mi az eredeti genfi órák, elektro-arany-plaque remontoir órák „Glas-hütte“ rendszer egyedül elárulását átvettük. Ezen órák a magyarszűvelőknek, precíz-és szerkesztettel vannak ellátva, legpontosabban vannak szabályozva és kipróbálták minden egyes órárt három évi írásból jótállást vállalunk. Az órák-tervek, melyek három fedél-ből, egy rugós fedélből (Gyvenet) állanak, pompás és legdivatosabb állásúak és az újonnan feltalált abszolút változatlan amerikai góldin ércből készünek.

azonkívül egy órákat, aranylemezzel vannak átvonva, mílialt ély eredeti hasonlóságukat a valódi arany órákhoz, hogy meg-za órák által sem különbözethetők meg egy 200 korona értékű valódi arany óráttól. A világ egyedüli órája, mely soha sem veszteti el valódi arany kincsétet 10.000 utarrendelést és külföldből 3000 díszes levelet kapunk: 6 hónap leforgása alatt. Ara egy ural vagy néi órákat csak 16 kor, vandó-és bírménye. Minden órához egy börtök ingyen. Legdivatosabb és letele-gésesebb arany-plaque-lánok urak és hölgyek részére (nyak-lánok is) a 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem feloldó órák-kiadás nélkül visszavetjük, mílial szemet kockáztatás. Szűk-kindas utánvét vagy a pénz előleges beküldése elcsinben. — Remélemények intézendők: Uhren-Versand-Fabrik, „Chronos“ Basol II. (Schweiz), Levelet Svájcsba küldve, levelezőlapok 10 filléres bélyeggel ellátva küldendők. — Magyar levezetés.

Megifjódás és az élet megőrzésének

Érhető el a híres dupla Voltakereszet...
 Azonnal, az első dupla Voltakereszet után a legújabb...
 szelvények...
 úgy is oly kevés emberi élet megőrzésében...
 A gyöngye em...
 berének nem lehet...
 gyökön...
 Voltakereszet...
 szelvény...
 fel...
 világon...
 morva...
 ruzs és kőszvény, idegbi, ideg...
 gyengeség, dimatlanság, hideg kezek és lábak, hypocondria, tápláltság, asztma, gőrcsök, ágybavizelés, borbélyesség, aranyér, gyomorbi, influenza, köhögés, sükettség, fájóosság, fej és fogfájás stb.

Nők, leányok Voltakereszet, mert ez csaknem mindig enyhíti a fájdalmakat, a villamos áram segítségével a káros következményektől, a melyek már nagyon fiatal életnek okozták halálát a havi bajok kritikus idején.

Darabja csak 4 korona.

Volta-csillagok hasonló árában.
 Eszközök csak a pénz előzetes beküldése után vám és bérmentve.

- Uj fűrésze és életvitám-sága,
  - Uj bizalomra,
  - Uj emlékező tehetségre,
  - Uj munkabírára,
  - Uj boldogságra
- tehetség szerit a gyöngye em...
 Verék a vilámság segítség...
 A Dr. Sanden esodlato...
 ovalaku testi telege által igen...
 könnyű és a mellét több...
 műnyos módon jut az életnek...
 elem a testbe és a betegnek...
 alvas közben biztos gyógyulást...
 nyújt.

A. Dr. Sanden-féle villamos öv

biztosan gyógyítja: a csusz, a kőszvény minden tagban, idegességet, dimatlanságot és étvágytalanságot, influenza, és morumbetegséget, idegbetegséget, hiszterikus nyavalya főrest, hápdagadást, szédülést, hágrinorizációt, gőrcsöt, szívbetegséget, veredőtlenséget az arya, szédülést, hypocondriát, asztmát, tápláltság, hideg kezeket és lábakat, ágybavizelés, borbélyesség, hűsös lélegzést, kolikát, fogfájást, női betegséget stb. Ott a hol már minden hiábavaló volt, tessék megkísérelni!

Dr. Sanden-féle villamos övet.

Minden gyöngye férfi, asszony és gyermek viseljen Dr. Sanden-féle villamos övet! Ezer meg ezer meggyőzött bizonyítja a nagyserű eredményt, nemcsak nálunk, de a külföldön is. Ára darabonként 10 korona.

Eszközök csak a pénz előzetes beküldése után vám-és bérmentve.

Megbízásokat tessék a következő címre intézni:

Leopold Epstein

Basel (Svájcz), Falkenerstrasse 81.

Bevetelre Svájcba 20 filléres, levelezőlapokra 10 filléres bélyeg jön.

O v á s .

Aki egészségre az emberélet legvégső háttérig gondoskodni akar, az mellőzze a nadrágszíjat, övedzöt, vagy alkalmatlan elavult nadrágtartót, mert ezáltal a vérkeringés akadályoztatik, és minden nemes szerv, mint gyomor vese, lép stb. működésükben megakadályoztat, nak, ami komoly betegségekhez vezet.

A Cs. és kh. királyi szabadalmazott Mach-féle egészségi nadrágtartó mellőzi ezeket a hátrányokat, egészséges és kellemes viselési nyujt a nadrágnak azért, mert a talpallók mint den testmozgásnak engednek és a csabban tolnak és kivált azért is, mert a nadrágtartók jó, nyulékony gummiólló állítatnak elő.

A Mach-féle szabad egészségi nadrágtartóknál a talpallók csak egyszer gomboltatnak a nadrággombokra és addig maradnak rajta, míg a nadrágot viselik. A nadrág felhuzás és leve tésénél a talpallók a csabba egyszerűen be- vagy kiakasztatnak. Miután a folytonos fel- és legombolás a talpallóknak a gombokra elesik, a felöltözés és levételzés kétszer olyan gyorsan megy, és a kellemetlen gombelvezetés teljesen ki van zárva.

A Mach-féle egészségi nadrágtartók a nadrágnak a testen az igazi formát kölcsönzik. K-minden nadrághoz külön talpallót (egy nadrághoz külön talpallót 20 krajczárba kerülnek) és a nadrágot a talpallók a szekrénybe akasztja, annak mindig sima ránezniükli nadrágra lesz. — Vásárlásnál kérjük csakis a Mach-féle egészségi nadrágtartót, Mach nadrágtartó gyárától! Brünnen, mert egyik gyártmány sem bírja ezeket az előnyöket; árai pedig uraknak 50 kr., 1 ft és 1 ft 50 kr., fiúknak 25, 35 és 45 kr. Kapható: Zomborban

Bikár P. Milutin és
 Uj Goldfahn Sándornál.

Gyümölcs-, főzelék- és húsconservákat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár“

Kecskeméten.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

KEIL-LAKK

legkülönböző mázólo-szer puha padló számára.

- Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
- Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.
- Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.
- Keil-féle szalmakalap-testék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégnél Zombor.

Ön kétségbe esik,
 mert gyermeke folyton sír. Ön már mindenféle házi-szer alkalmazott. Orvosa már nem tud tanácsot adni! Ezen állapotot a palenka okozza, mert nem elég jó palenka, a varások sérül a gyermekét. A számos gyermekorvos szelvény álló ajánlott **hygienikus póteka** alkalmazása mellett azonban a gyermek mindenképp jól fogja magát érezni. Ezekben sem varrás, sem szegély, minseht, megsebző dályozók a gyermek sebesülését, nem kell sem magányosul, sem felletlenül és nem drágábbak, mint a többiek. Egy tacsat ára 10 korona. Megrendelések a desztruktív kártya intézendők:
M. FEITH, Wien, VII., Mariahilferstrasse 86.

Gyógyszerész
Thierry A. Balzsama
 legjobb étrendi háziszser
 elmészleti zavarok, gyengeség, rosullét, gyomorégés, felfuvódás, stb ellen, köhögés-csillapító, gőrcscsillapító, nyálkaoldó, tisztító. 12 kies. vagy 6 keltős üveg ládával együtt 4 kor.
Thierry A. gyógyszerháza az Órangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Valódi csak az itt látható apácza védjeggyel.
 Ajánlatos e szert utazáson magukkal vinni.

Thierry A. Centifolia kenőcs
 a legszilárdabb szívókenőcs, alapos tisztítóá állat fájdalom csillapító, gyorsan gyógyító hatású, megszabadít puhítás által mindenféle behatolt idegen testektől. Hegymászóknak, kerékpározóknak és lovaglóknak. nélkülözhetetlen. Posta útfján bérmentve 2 Tégely 3 kor. 50 fill.
Thierry A. gyógyszerháza az Órangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett
 Okakodjunk utazással és figyeljünk a fenti minden tégelybe beégett védjegyre.
 Ajánlatos e szert utazáson magunkkal vinni.
 Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerháza, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerháza, Bécs Brady C. gyógyszerháza.